

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qualitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

246. Quæ scientia requiratur ad beneficia curam animarum annexam habentia maximè parochialia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

eleasticum eligi, vel etiam quocumque alio modo promoveri possit?

Respondeo: necessaria est tanta scientia, & rerum agendarum notitia, quanta requiritur ad prudenter exequendum officium, ad quod quis promoveretur, D. Thom. in *addit. ad 3. p. 9. 36. a. 2.* Abb. in *c. cum in cunctis. de elect. & alii ibid.* Peyr. *loc. cit. q. 2. c. 2. nu. 11.* citans Menoch. Gonet. Paris. &c. ita ut tam eligentes carentem hanc scientiam, quam ipse Electus conscius hujus sui defectus: consentiendo electioni peccent mortaliter. Suar. *de cens. d. 51. f. 1.* Garc. *de benef. p. 7. c. 7. n. 25.* Miran. in *manual. Pralator. regul. tom. 2. q. 4. a. 2.* Porro censetur hanc requisita Scientia sufficiens adhuc, dum Pralatus novit prudenter uti Vicariorum & ministrorum opera & auxilio in adimplendo munere suo, valeatque aliquo modo de eorum auxiliis judicare. Pass. *cit. c. 25. n. 18.*

Questio 243. Quanta scientia requiratur jure Ecclesiastico universaliter pro omni beneficio Ecclesiastico?

Respondeo: tanta, quanta requiritur ad primam tonsuram hoc est ut sciat rudimenta fidei, dein legere & scribere Trid. *sess. 23. c. 4. Less. de just. l. 2. c. 34. n. 129.* Sigism. de Bon. *de Elect. dub. 60. n. 6.* Garc. & Pass. *loc. cit.* Porro loquendo de electione vel promotione ad officium sufficit, posse legere & scribere in isto idiomate, quod necessarium est ad exercitium istius officii. Loquendo autem de officio non importante exercitium alicujus Ordinis, sed merè jurisdictionis, & gubernationis, ut est officium Abbatissæ, Rectoris vel Superioris in ordine laicorum, opus non est scire latinè, nisi fortè specialia statuta id requirant. Sed neque id opus est respectivè ad officium importans exercitium Ordinis alicujus, ubi in ministeriis & functionibus Ecclesiasticis non est usus latinæ linguæ v. g. in Græcia, Armenia &c. secus est in Ecclesia latina. Pass. *n. 20. & seq.*

Questio 244. Quanta requiratur scientia ad obviandum beneficium simplex?

Respondeo: si non habet annexum Ordinem ullum vel servitium præter scientiam, quæ præcisè necessaria est ad primam tonsuram, requiritur aliqualis major notitia Sacramentorum, & aliqualis intelligentia linguæ latinæ (intellige respectu Ecclesiæ latinæ) ut aptus quis sit ad recitandum officium divinum, etsi non esset spes plus proficiendi. Castrop. *to. 2. t. 13. d. 4. p. 6. num. 9.* Garc. *loc. cit. n. 8.* Pass. *n. 40.* ait etiam Lott. *l. 2. q. 50. num. 14.* citans pro hoc *c. accepimus. de arat. & qualit. & sic decisum dicens: in una Amerina jurispr. 1. Julii 1616.* frustra objeci illiteraturam clericò primæ tonsuræ ab Episcopo ad beneficium simplex promotò, eò quòd defectus iste literaturæ in illo sit dispensabilis ab Episcopo. idque procedere, etiamsi non intelligat horas Canonicas, ad quarum recitationem tenetur, pro quo citat Nav. *de horis Can. c. 13. num. 11. & 12.* quòd ipsum tamen limitat Lott. *ibid. n. 49.* dum ait: quòd, cum recitatio vel psallinodia horarum non consistat solum in pronuntiatione vel cantu, sed etiã in intellectu literalium verborum, necesse esse, ut ad hoc habeat scientiam, etsi alias perfectè horas non intelligat.

2. Si verò habet annexum Ordinem sacrum,

requiritur major doctrina, majorisque scientiæ spes, & in specie scientiæ illa, quæ necessaria est ad Ordinem illum recipiendum Garc. *loc. cit. n. 11.* citans Hojed. Azor. Gon. Requiritque Trident. *sess. 23. c. 13.* ad Subdiaconatum, & Diaconatum, ut quis sit instructus in literis, & iis, quæ ad exercendum Ordinem pertinent, & c. 14. ad presbyteratum, ut quis idoneus sit ad docendum ea, quæ omnibus necessaria sunt ad salutem, & administranda Sacramenta. Quo decreto stante juxta Fagn. in *c. cum in cunctis.* jam promoveri nequeunt ad presbyteratum parum scientes, qui tamen sunt dociles & apti ad docendum, ut docuit Innoc. nequidem dispensativè, & ex magna causâ (ut Innoc. declarant Abb. & Holt.) cum Episcopi in hoc decreto Concilii dispensare nequeant, ne quidem ex magna causâ. Porro dum de beneficio simplici quaritur, quòd simul & Ordinem, & administrationem annexam habet, adeoque scientiæ necessaria in promovendo ab Ordine, & administratione mensuram recipere debet, hoc faciendum est discrimen, ut quæ ad Ordinem spectat, exigatur actu, quæ verò ad administrationem, saltem requiritur aptitudine Lott. *loc. cit. n. 54.*

Questio 245. Quæ scientia requiratur ad dignitates, & Canonicatus, non habentes jurisdictionem, aut curam animarum?

Respondeo: requiri majorem quandam quam præcisè necessaria est ad Ordinem dignitati, vel Canonicatu annexum, eò quòd munus seu dignitas industriam deposcat, à Canonico in Capitulo dandum sit Consilium. Pass. *n. 39.* citans Menoch. *de arbit. c. 425. n. 25.* Abb. & c. Lott. *l. 2. q. 50. n. 52. & 53.* ubi etiam quòd major requiritur ideo scientia in Canonico Cathedrali quam Collegiata, & hinc in examine ad Canonicatus Cathedrales semper disquiri, num promovendus ultra grammaticam ulterius ita profecerit, ut suo consilio aliquando juvare possit Ecclesiam, ne ut dicebat Roderic. Zamorent. Episcopus in suo speculo *p. 2. c. 17.* contingat ad Capitulum duci oves & boves. Verum maturitas & capacitas dandi consilium non est de essentia Canonicatus, cum esse quis possit Canonicus absque eo, quòd vocem habeat in Capitulo.

Questio 246. Quæ scientia requiratur ad beneficia curam animarum annexam habentia, maxime parochialia?

Respondeo: requiri ut tales scientiam inter peccata distinguere, Evangelium declarare, Sacramentum ritè administrare Trid. *sess. 24. c. 18. de reform. Nav. in c. 1. de penit. & remiss.* adeoque major in iis requiritur scientia, quam in simplice sacerdote, utpote quæ consistit non in sola doctrina Evangelii populo rectè exponenda, sed & in distinguendo lepram à lepra, id est, peccatum à peccato. Lott. *cit. n. 54.* citans Gonz. *Gl. 4. num. 72.* Staphil. *de Expect. forma. 6. nu. 2.* necesse tamen non est, ut de illis extemplò disserere possit, & turò respondere, sed sufficit ea esse instructum facultate, ut in libris sciat quærere, invenire & intelligere veritatem in hoc puncto necessariorum Lott. *n. 55. & 56.* citans Gonz. *Gl. 4. n. 82. & 83.* Innoc. in *c. cum in cunctis. n. 1.* Butrio *ibid. n. 10.* Abb. *n. 4.* Holt.

n. 10. quod tamen intelligendum ait Lott. n. 57. ut sciat invenire seu intelligere ex se ipso, non autem discendo ab aliis, cum ut, Gratian. *post c. 2. dist. 36.* inconveniens sit, ut tunc quærat discere, cum opus est alios docere. Porro necesse est, ut dicta scientia ipso promotionis tempore sit instructus Lott. *cit. n. 55.* De cetero ad arbitrandum, num impleta sit mensura scientiæ, habendam esse rationem qualitatis beneficii curati respectu loci, cum non requiritur eadem seu tanta scientia in præposito cura personarum vilium, quæ in præposito curæ magnorum virorum, ait Lott. n. 59. citans Abb. *in c. cum in cunctis. n. 4. Majol. de irregul. l. 1. c. 32. n. 9.*

Questio 247. Quæ scientia requiratur ad Episcopatum?

Respondeo: competens aliqua notitia S. Scripturæ, mysteriorum fidei, Traditionum, Conciliorum, Theologiæ tam speculativæ quam moralis, & SS. Canonum, ut quæ sunt fidei & morum, docere, gregemque suum ab hæreticorum erroribus defendere, jus dicere, & responsa dare valeat *c. qui Episcopus. d. 23. c. qui Ecclesiasticis. & c. fin. d. 36. c. omnes. c. nulli. e. placuit d. 38. vide Less. l. 2. c. 34. sub. 24. Azor. p. 2. l. 3. c. 28. & l. 6. c. 6. q. 11. Barb. ad c. cum in cunctis. n. 7. Menoch. loc. cit. n. 15.* Non tamen requiritur scientia eminens. *c. nisi. de renunc.* Sed sufficit si tanta sit adjuncta prudentia, & rerum experientia, ut erroribus & deceptionibus obnoxius non sit, sed inter bonum & malum, aptum & ineptum à suis adjutoribus vel officialibus suggestum consilium discernere valeat *Arg. c. nullus. d. 28. Laym. ad c. cum in cunctis. n. 5.*

Questio 248. Quæ scientia requiratur in Abbate?

Respondeo: tamen si ut inquit *Gl. in c. legi Epistolam. 16. q. 1. v. instructio,* sufficiat Monacho, quod bonus sit, quamvis illiteratus, cum, ut S. Hieronym. *in eod. c.* Monachus non docentis sed plangentis habeat officium, qui vel se, vel mundum lugeat, & Domini pavidus præstoletur adventum; aliud tamen est in Abbate, in quo licet non requiratur magna scientia, exigerur tamen sufficientia literarum pro administratione curæ animarum, cum quilibet Abbas habeat curam saltem fori penitentialis respectu suorum Monachorum *Lott. l. 2. q. 50. n. 28. ex Abb. in c. in cunctis. n. 4. unde dum idem Abb. in c. ult. de arat. & qual. n. 5. quærit, num Abbas ignorans grammaticam debeat deponi, & responderet quod non, si aliàs sit discretus, & peritus regulæ, intelligendus non est de totali ignorantia, sed grammaticali, ita ut eam nesciens barbaritatis, & scilicet lacrimis repleat orationem. Lott. loc. cit. n. 29. & 30.*

Questio 249. An ergo electio seu promotio penitus illiterati, vel etiam carentis istâ scientiâ, quam jus ad tale officium requirit, sit ipso jure nulla?

Respondeo primò: promotio carentis scientiâ necessariâ ad prudenter exequendum munus suum, ad quod quis promovetur, non est irrita ipso jure naturali aut divino. non enim minus necessaria est bonitas seu probitas subjecti, quam scientia, & tamen ab hac bonitate non ita dependet potestas Ecclesiastica, ut illius incapax sit impro-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

bus, etsi ei fiat collatio, ea sit irrita vi legis naturæ aut divinæ. Item illiteratus sicut ordinatur validè, & recipit potestatem Ordinis, sic & potestatem jurisdictionis, quantum est ex lege naturæ seu divinæ. Et hæc certa esse ait Pass. *loc. cit. n. 47.* Nihilominus vi utriusque legis promotio taliter, multo magis penitus illiterati, est irritanda tanquam iniqua contraria fini; ad quem ordinantur officia & beneficia, & perniciosâ bono communi, & cultui divino. Unde etiam talis illiteratus sicut peccavit mortaliter recipiendo officium, ita sub mortali tenetur illud dimittere, vel saltem abstinere ab exercitio illius, usque dum se ad illud habilitet. *Nav. in c. si quando. Except. 8. num. 4. item consil. 8. num. 4. de præb. Azor. p. 1. l. 10. c. 13. q. 18. Pass. num. 48.* Verumque id est sive beneficium sit simplex, sive Canonicatus, aut curatum, modò careat quis scientiâ competente tali beneficio *Garc. loc. cit. c. 7. n. 15. Castrop. to. 2. tr. 13. d. 4. p. 6. n. 4.*

2. Respondeo secundo: sed neque ex jure positivo promotio carentis requisitâ ad munus, ad quod promovetur scientiâ, est ipso jure irrita, nisi ubi jus positivum expressè illam irritam declarât cum clausula decreti irritantis, sed solum irritanda *Pass. loc. cit. n. 50. sic enim c. fin. de arat. & qual. Honor. 3. promotum in Episcopum, qui nunquam didicit grammaticam, non declaravit nulliter ipso jure promotum. Trid. quoque sess. 7. c. 3. de reform. collationem beneficiorum etiam curatorum factam non idoneis contra Constit. Alex. 3. & Greg. 10. non dicit ipso jure irritam, sed quod irritetur. atqui in hoc sensu intelligi possunt DD. quamplurimi docentes, promotionem hujusmodi esse irritam, nimirum à iudice competente habendam nullam & cassandâ; sæpe namque dicitur jure irritum, quod à jure reprobat, & ipso jure dicitur irritandum. Idem dicendum de penitus illiterato, nec in hoc faciendum discrimen, tenet *Pass. n. 51. contra Laym. in c. cum in cunctis. §. inferiora. n. 11. & alios docentes promotionem talis ad curatum, aut ad Canonicatû in Cathedrali esse ipso jure irritam. Argumento cit. §. & c. ult. de ar. & qual. eò quòd dum jura requirunt scientiam, non requirunt eam nisi sub ratione dantis idoneitatem proximam ad munia Ecclesiastica, adeòque si defectus scientiæ, competentis pro tali vel tali dignitate, vel officio sit æquè defectus simpliciter talis idoneitatis proximæ, quam defectus omnis illiteraturæ (ac parum proinde curaretur, sive quis carens requisitâ fortè scientia Theologica, vel Canonica destitutus sit, insuper alia literatura v. g. scientia legendi vel loquendi latinè, sive non) si defectus scientiæ competentis non reddit promotionem ipso facto nullam, neque id faciet omnimoda illiteratura; aut eertè si hæc id faciat, idem faciet defectus scientiæ competentis. Sed neque his obstat, quòd carens scientiâ à jure requisitâ sit irregularis, ut docent *Suar. de cens. d. 51. f. 1. n. 8. Ugol. de irreg. c. 3. Gonz. ad reg. 8. can. Gl. 4. num. 41. nam præterquam, quòd talem esse propriè irregularem, negent *Garc. loc. cit. num. 10. Sayr. de cens. l. 6. c. 13. Sigism. à Bon. de elect. dub. 60. num. 8. & c.****

incertum insuper est, num promotio irregularis sit ipso jure irrita,

*

H

Questio